

A historia en granate: 75 anos do Pontevedra C. F.

Mateo Fontán Couto

A meus pais e a meu tío "Secre", historia viva do Pontevedra C. F.

Foi no coñecido como «Pacto das Palmeiras» cando se engadiu o selo ás negociacións levadas a cabo para a fusión entre o Alfonso C. F. e o Eiriña F. C. A imposibilidade de manter dous equipos na cidade e, a súa vez, a necesidade do fútbol como vía de escape ante a crúa realidade da posguerra propiciarán o acordo. Era o 16 de outubro de 1941, nacía o Pontevedra C. F. Un monólito, sito no entrañable parque da cidade, rememorou o acontecemento con motivo do 70 aniversario do club.

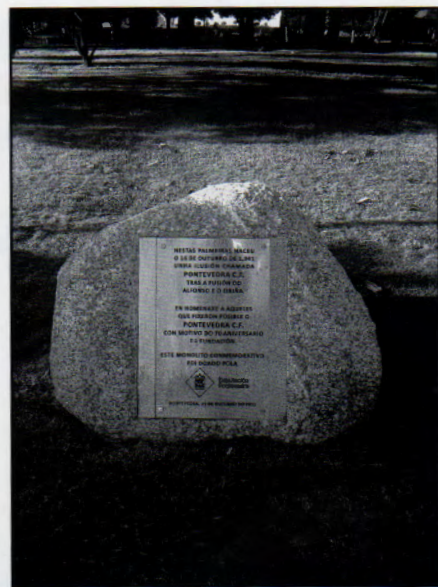
Pero o deporte que axiña se proclamaría "rei" chegara a Galicia anos antes, cos barcos de ingleses que arribaban aos nosos portos. En Pontevedra, segundo nos relata Prudencio Landín, sería sobre 1906 e da man de Cesar García Solís, estudante en Inglaterra, cando comeza a practicarse o novo xogo entre as nosas xentes. Para elo acudían á praza de touros e máis adiante ao campo da Xunqueira. Así, a comezos do século XX conformouse o primeiro equipo da cidade: o Sporting Club. Como entusiastas impulsores e primeiros presidentes o Sporting tivo a **Paco Riestra Calderón** e a **Pepe Lino Martínez**. Tras xogar no campo da Xunqueira, o Sporting trasladaríase ao seu propio campo en Campolongo. Nas filas deste equipo pioneiro xogaban futbolistas como Eduardo Novoa –que acabaría xogando no Real Madrid– ou o mítico Luís Otero que alcanzaría medalla olímpica nos xogos de Amberes. Dende 1959 o Pontevedra C. F. disputará o Torneo Luís Otero, en memoria do carismático xogador.

Ao Sporting séguelle en importancia –existían varios equipos máis na cidade– o Deportivo Pontevedra co cal acaba fusionándose dando lugar ao Atlético Pontevedra, primeiro equipo da cidade en usar camisola granate. O Atlético terá que convivir co Alfonso C. F. e o Eiriña F. C. Da unión destes dous últimos xa sabemos que xurdiría o actual Pontevedra C. F.

O Alfonso C. F. recibía o seu nome da figura rexia de Alfonso XIII. A finais dos anos vinte e comezos dos trinta chegou a gañar tres títulos de Segunda Categoría Nacional de forma consecutiva.

Pero sen dúbida o equipo que gozaba de maior popularidade na cidade era o Eiriña F. C., nado en 1922 con camisola a raias amarelas e negras máis calzón negro. Xogaba nunha parcela próxima ao Hospital Provincial. Membros da intelectualidade da época eran afeccionados ou formaban parte do club como o caso dos irmáns Álvarez Limeses, membros da xunta directiva, ou Antón Losada Dieguez que chegou a ser presidente. Da man destes persoeros, vinculados ao galeguismo, nacería Aire, unha especie de primeiro diario deportivo da cidade. Desta publicación tamén participaría Castelao o cal foi outro destacado seguidor do Eiriña, chegando a caricaturizar a xogadores do equipo como Aris, Fariña, Pacheco, Telesforo ou Guevara. O tan seguido Eiriña conseguiu ser Campeón de Galicia de Afeccionados en 1934 e Campeón da Copa de Galicia en 1935.

Co nacemento do Pontevedra C. F. chegaría un dos mellores e máis queridos embaixadores alén da nosa cidade. Antes da fusión referida, os dous equipos fan por sanear as súas contas –mediante bonos reintegrables– e afrontar o novo proxecto libre de cargas.



Monólito conmemorativo do nacemento do Pontevedra C. F. nas Palmeiras.
Imaxe: Mateo Fontán Couto.

Na reunión fundacional establécese a indumentaria con camisola granate e pantalón branco. O segundo equipamento sería totalmente branco, aínda que existen testemuños gráficos coa camiseta a raias, talvez nunha chiscadela ao antigo Eiriña.

As primeiras actas da Xunta Directiva son do 5 de decembro de 1941, á cabeza da nova directiva estaría, procedente do Alfonso C. F., Fernando Ponte Conde como presidente mentres que os cargos de vicepresidente e secretario serían ocupados por membros do Eiriña F. C. Tras a primeira

temporada de 1941/42 o presidente sería substituído por Manuel Fernández Torres, aínda que anos máis tarde –de 1949 a 1951– Fernando Ponte retornaría á presidencia nunha das peores etapas do equipo.

O partido debut, de carácter amistoso, xogouse en Pontevedra contra o Celta; empatouse a tres tantos con goles por parte do equipo granate de Besada, Pinocho e Foro.

O primeiro partido oficial pérdese por un gol a cero contra o Santiago o 22 de Febreiro de 1942. O primeiro encontro oficial no campo de Pasarón xogouse contra o Celta B, empatando a uns. A primeira vitoria produciríase por un contundente cero a catro contra o Compostela. Nesta tempada o Pontevedra obterá o título de Campión da Rexión Sur de Afeccionados e máis tarde o Campionato Galego, contra o Ferrol conseguindo deste xeito o poder xogar polo acceso ao Campionato Nacional. Na seguinte tempada, 1942/43, revalidaría estes dous títulos –o Campionato Galego, de novo contra o Ferrol– con todo, outra vez non se alcanzaría o Campionato Nacional.

Nas tempadas seguintes (1943/44 e 1944/45) o equipo aséntase na Terceira División e mesmo chega a ser Campión da Copa de Galicia en 1943. Por aqueles anos xurdiría outro equipo na cidade do Lárez, o Unión Cultural de Pontevedra. Anos máis tarde, en 1947, tamén o faría o Pasarón C. F.

Chegamos así, á primeira gran época do Pontevedra C. F., coñecida como «Trienio de ouro» e que iría de 1945 a 1948. Cun grupo excepcional de xogadores abandeirados por Carolo e dirixidos por Edelmiro Lorenzo –antigo xogador– conséguese xogar por tres veces consecutivas a fase de ascenso á Segunda

División, aínda que sen éxito. Sen embargo, o equipo proclamarase en dúas ocasións Campión da Terceira División (1946/47 e 1947/48).

Na década dos 50 prodúcese unha época de crise, exceptuando a tempada 1954/55 na que se volvería a intentar o asalto a segunda, pero facendo moi mala fase de ascenso. O equipo coquetearía co descenso a Rexional na tempada 1956/57 ata que na seguinte consumaríase o desastre. A mala xestión do club faría descender ao conxunto granate, aínda que hai quen diría –en escusa supersticiosa– que o mal resultado debíase ao cambio do pantalón de branco a azul, xa que ao parecer os calzóns eran difíciles de limpar.

Na tempada seguinte, a 1958/59, volveríase subir a Terceira División. Supuxo esta tempada a transición ata a chegada dun dos momentos de maior éxito na historia do equipo: o soñado ascenso a Segunda División.

Foi en 1960, e tras cinco intentos errados, cando un gol de Guillermo no minuto oito da prórroga daba ao Pontevedra C. F. o ascenso ante o Burgos no estadio de «La Puentequilla» de León.

A planificación do equipo fora boa, baixo a dirección do presidente Angel Agrasar e o adestrador Cuqui Bienzolas, con acertadas fichaxes que conseguirían proclamarse campión da categoría a falla dunha ducia de encontros, cunha racha de catorce sen perder e con Fidel como máximo goleador do club.

A fase de ascenso enfrontou ao Pontevedra primeiro contra o perigoso Caudal de Mieres. Superado este primeiro rival, chegou a quenda de enfrontarse ao Burgos. No encontro de ida o Pontevedra vence por tres goles a un; no de volta o

Burgos iguala a eliminatoria cun dous a cero. No partido de desempate celebrado en León chegaría o “milagre” de Guillermo. Cabe destacar a decisiva importancia que o apoio da afección granate tivo para a consecución do ascenso. Máis de 4000 afeccionados de Pontevedra e do resto de Galicia puideron viaxar nun tren especial fretado por Cándido Acuña, ademais dos que o farían pola súa conta. O ánimo dos seareiros –que entoaban o *San Benitiño de Lárez*– non abandonou en ningún momento ao equipo, estes recordaban actitudes antideportivas no encontro en Burgos e non permitiron que se producisen de novo. Cóntase que o párroco de Santa María interrompeu as súas oracións –era Corpus Christi– para anunciar o ascenso do equipo aos fieis congregados. Tras o partido, o recibimento ao equipo na Praza de Galicia foi apoteósico.

Se militar na Segunda División do fútbol español xa era un gran éxito para un equipo dos recursos do Pontevedra, ningún podería sospeitar que na tempada 1962/63 produciríase a indescribible fazaña do ascenso a Primeira División. Un dos maiores fitos da historia deportiva da cidade.

E conseguíuno sendo campión de liga, baixo as ordes de Rafael Yunta Navarro e a presidencia do inesquecible Miguel Rodríguez Domínguez, o cal dimitiría a finais de ese mesmo ano, substituíndoo Miguel Otero Rodríguez. A tempada do conxunto granate fora moi regular, aumentando partido tras partido a ilusión de soñar co ascenso. Cando chegou, a fiel afección e a cidade estoupaban nunha ledicia infinda.

Sen embargo o paso pola máxima categoría do fútbol español foi efémero, xa que á temporada seguinte (1963/64) o Pontevedra C. F. descende.

Foi unha experiencia ilusionante onde tras unha primeira volta correcta, consumouse a perda de categoría na segunda. Pero entre os gratos sabores dese ano, cóntase coa vitoria sobre o Real Madrid –que acabaría sendo o campión de liga– por un a cero con gol de Ceresuela. Lonxe de poder soñar co regreso a primeira, o milagre vólvese a obrar na tempada seguinte (1964/65) con Marcel Domingo no banco. Comezaba entón a lenda do “Hai que roelo!”.

Xunto a un equipo de lenda con xogadores como “Cholo”, Ceresuela, José Jorge, Calleja, etc. atopábase unha afección tamén de lenda que nunca deixou só ao conxunto “granota” e respondeu sempre que se necesitou ante problemas financeiros ou de outra índole. O ambiente na cidade antes de cada encontro era espectacular, especialmente nas grandes citas, que converteron ao campo de Pasarón nun fortín.



Pontevedra que logrou o ascenso a Primeira División (1962-63).

Imaxe: http://pontevedra.incondicionales.com/wiki/historia_del_pontevedra_cf

Dise que o conxunto do Hai que roelo! foi máis que un equipo, foi unha forma de entender o fútbol dende a loita e a velocidade, sen deixarse amedrentar, e facendo gala dunha extraordinaria forza e honestidade, recoñecida como “furia granate”. Foron cinco anos nos que se escribiron as páxinas máis salientables da historia do club. Chegouse a ser líder da máxima categoría –en 1965– tras vencer ao Atlético de Madrid –que o era ata ese encontro– e subcampión de inverno; conseguíronse épicas vitorias contra equipos da entidade do Real Madrid, Atlético de Madrid, Valencia ou no Camp Nou contra o Barcelona, e mesmo se culminou unha tempada (a 1967/68) sen perder un partido na casa; Pasarón pasaba por ser un campo inexpugnable.

Dos tempos do “Hai que Roelo!” queda pendente un traballo sisudo e gráfico –existen moi boas crónicas e achegas ao asunto– que axude a entender –aos que non o puideron vivir– e a lembrar aqueles tempos de gloria para un equipo e unha cidade intimamente ligados.

Tras permanecer un lustro na Primeira División do fútbol español, o Pontevedra C. F. perdía a categoría na tempada 69/70. Comezaba unha época de decadencia e dificultades económicas que levarán ao equipo á Terceira División na tempada 1972/73. No exercicio de 1975/76 queda campión do seu grupo regresando a categoría de prata. Pero un decepcionante decimo oitavo posto envía ao club á recen creada Segunda División B.

Na tempada 80/81 descéndese novamente a terceira e o conxunto corre serio risco de desaparecer, de novo a afección granate será fundamental para o saneamento e a salvación do equipo.

Durante tres anos consecutivos 1981/82, 82/83 e 83/84 o Pontevedra queda campión do seu grupo, sen embargo non acada o ascenso a Segunda B ata a última tempada das referidas, ante o Eibar e de novo cunha afección entregada. Non sen atrancos a entidade consegue asentarse nesta categoría. Dentro do máis salientable destes anos atópase o subcampeonato alcanzado ante o Sestao S. C. no exercicio 84/85 na Copa da Liga dentro do Grupo I da Segunda División B.

Na década dos noventa a cousa non é que mellore. Conséguese o cuarto posto na tempada 94/95 accedendo á Liguilla de Promoción, sen saldo positivo. O resto de tempadas mantense afastado dos primeiros postos da táboa.

Coa chegada de Nino Mirón á presidencia do club en 2001, o equipo consegue equilibrarse economicamente, isto irá acompañado dun mellor rendemento deportivo que fai que se xogue a fase de ascenso á segunda durante tres anos seguidos (da 2001/02 á 2003/04). Na tempada 2004/05, e tras trinta anos de ausencia, alcanza o soño do ascenso á Segunda División. Despois dunha primeira volta catastrófica a recuperación foi inviable na segunda, consumándose o descenso de categoría ao cabo de ano.

Os últimos anos xa nos son máis coñecidos. En 2007 pasa a ser S. A. D. e na tempada 2007/08 queda segundo na clasificación, xogando a fase de ascenso e sendo eliminado en primeira ronda conta o A. D. Ceuta. Na tempada 2009/10

vólvese a fallar na Promoción de Ascenso tras quedar cuarto na Liga. No exercicio 10/11 descéndese a Terceira División. Tras catro anos nesta categoría, o regreso a Segunda B conséguo o equipo adestrado por "Luisito" ante o Haro e nun Pasarón abarrotado.

Cómpre dicir que a competición da Copa do Rei nunca se lle deu especialmente ben ao Pontevedra C. F. Na tempada 65/66 chegouse a cuartos de final fronte ao Athletic Club, e pouco máis.

Co Pontevedra de novo en Segunda B e tras un máis que aceptable exercicio 2015/16, o equipo está preparado para asumir retos que o leven a glorias pasadas. Entre os actos de conmemoración do 75 aniversario está o de xogar un encontro en Pasarón contra o Atlético de Madrid, aquel club ao que lle arrebatáramos o liderado da Primeira División. Tempos!...

Adicarei unhas últimas liñas a falar precisamente do emblemático estadio de Pasarón. Temos noticias da súa existencia dende 1920. En 1931 realízanse reformas no estadio a petición do Eiriña F. C. En 1960, co ascenso a segunda do Pontevedra, o entón alcalde Filgueira Valverde presenta unha moción para a adquisición do campo á familia Paz Andrade, sendo aprobada o 30 de xuño dese mesmo ano. Tamén se abrirá a actual rúa Luis Otero. Os arquitectos municipais Emilio Quiroga Losada e Alfonso Barreiro Buján e o enxeñeiro José María Gómez Morán levarían o proxecto cara adiante cun orzamento de 3,5 millóns de pesetas. Xa en 1961 o Pontevedra C. F. trata de mercar o campo pero non o consegue. En 1963 acométese obras de remodelación adaptadas á Primeira División. As obras continuarán en 1965 (cubrición

da bancada de preferencia, foxo, unha marquesiña...). Con motivo do Mundial de Fútbol de 1982 fanse reformas que afectaran a parte baixa da tribuna (novos vestiarios e dependencias). En 1985 fíxose un proxecto para cubrir a bancada sur pero non se realizou. Xa a finais do século XX saen adiante varias obras e remodelacións (iluminación vestiarios, etc...).

O estadio de Pasarón tivo outros usos ademais do meramente deportivo. Así, chegou a acoller un mercado de gando ou o Corpo de Bombeiros e, na actualidade, de Protección Civil; foi tamén empregado polo Club Ciclista de Pontevedra e como escola obradoiro, a súa vez tamén custodiou parte do Arquivo Municipal durante un tempo. Por suposto tamén albergou concertos e diferentes actuacións. Finalmente en 2006 acométese obras, executadas por fases, cun valor de 8, 5 millóns de euros que anovan completamente a faciana do antigo estadio, adaptado á normativa da UEFA e cun aforo de 10.500 afeccionados, inaugurándose un 15 de maio de 2010 contra o Real Oviedo.



Actual campo de Pasarón

Bibliografía:

- DOMÍNGUEZ VAZ, M.: *Pontevedra Club de Fútbol. Cincuenta años de historia*, Diputación Provincial de Pontevedra, Vigo, 1995.
- FORTES, X.: *Los últimos de Pasarón*, Duro de Roer Ediciones, Vigo, 2015.
- LANDÍN TOBÍO, P.: *De mi viejo carnet*, 2ª edición, Pontevedra, 1984, pp.191-194.
- PARADA GIL, R. L.: *Actuación del Pontevedra C. F. En Primera División*, Vigo, 1964
- SALGADO, F.: *El fútbol en Galicia*, Deputación de Pontevedra, Pontevedra, 2015.
- VV. AA.: *Hai que Roelol. La historia de un sueño*, Diario de Pontevedra, Lérez Ediciones, Madrid, 2003.
- VV. AA.: *Libro de oro de Pontevedra*, Lérez Ediciones S. L. Diario de Pontevedra, Vigo, 2003.
- *Pasarón. Fútbol nas xunqueiras*, catálogo da exposición instalada na Praza de España de Pontevedra entre os días 10 de decembro de 2010 e 10 de xaneiro de 2011., edit. Concello de Pontevedra.
- *El Pontevedra C. F. A través de las imagenes del Diario*, Suplemento de Diario de Pontevedra, Viernes, 27 de mayo de 2016.
- <http://lafutbolteca.com/>
- <http://www.cihefe.es/cuadernosdefutbol/>
- <http://www.pontevedracf.com/>